

fred og frihet

Tidsskrift for Internasjonal kvinneliga for fred og frihet (IKFF) 78. årgang. Nr. 3/2018

LEDER: Libya-rapporten er for lite kritisk og forsvarer norsk deltakelse

Uttalelse fra IKFFs landsstyre

Rapporten om Norges deltakelse i bombingene av Libya ble lagt fram 13. september 2018. IKFF / WILPF Norge mener at rapporten er for lite kritisk.

Norge deltok i bombingene av det nordafrikanske oljelandet Libya i 2011. I 2017 vedtok Stortinget at Norges deltakelse skulle evalueres og nedsatte et utvalg ledet av tidligere utenriksminister Jan Petersen fra Høyre.

Begrunnelsen for bombingene av Libya i 2011 var at president Gaddafi planla folkemord av befolkningen i den libyske byen Benghazi. Norge var en svært aktiv deltaker i krigføringen. Under bombingene slapp Norge 588 bomber, 10 prosent av alle bombene som ble sluppet. IKFF mener derfor at det er meningsløst når Stoltenberg hevder at Norge ikke var i krig i Libya.

IKFF mener at rapporten er for lite kritisk og prøver å forsvare norsk deltakelse:

- Bombingen førte til en katastrofe for Libya som stat og samfunn; fra 2011 til 2017 har landet rast 49 plasser ned på FNs såkalte «Human Development Index».
- Rapporten viser til mandat fra FN, men FN-mandatet dreide seg om å forhindre folkemord – ikke skifte av regimet.
- Rapporten hevder at informasjonen før Libya-krigen var god nok – den britiske rapporten som kom i 2016 skriver at åpne militære kilder viste at det ikke var troppestyrker som kunne gjennomføre et folkemord i Bengazi.

Teksten forts. på s. 2.

TRIDENT JUNCTURE:

NATOs største krigsøvelse i Norge siden den kalde krigen

Øvelsen vil foregå i Norge med tilstøtende luft- og havområder fra 25. oktober til 7. november. I tillegg vil den skje i Sverige, Finland og Island og i Østersjøen. Over 40 000 soldater fra 30 land deltar, hvorav 11 000 kommer fra USA. Omkring 70 krigsskip og 140 fly vil også bli benyttet til øvelsen. For Norge alene vil den koste rundt 1 – 2 milliarder norske kroner.

En bred fredsbevegelse og Folkeaksjonen mot NATO-øvelsen, Trident Juncture, vil ta til motmæle gjennom en rekke demonstrasjoner, informasjons- og aksjonsmøter, stands osv. Aksjonene har fått tilslutning fra over 30 nordiske fredsorganisasjoner, partier og andre organisasjoner, samt en rekke enkeltpersoner. Mer informasjon kan

du få ved å gå inn på: <https://teamup.com/ks8dfnpax-v2qwjm359>

De største demonstrasjonene finner sted:

- Trondheim: 20. oktober
- Oslo, Bergen og Tromsø: 27. oktober

Vi oppfordrer dere også til å lage deres egne fredsøvelser i aksjonsmåneden oktober 2018!

Les brosjyren som WILPF Norge og Bestemødre for fred har laget på hjemmesidene www.ikff.no.

- Rapporten nevner ikke Frankrikes viktige rolle i krigen for å sikre franske økonomiske og politiske interesser, noe som er en viktig del av den britiske evalueringsrapporten.

IKFF mener at det er store likheter mellom den norske deltakelsen i Afghanistan og i Libya. I begge tilfellene bygget norsk deltakelse på dårlig og villedende informasjon, uredelige argumenter og udemokratiske beslutningsprosesser. Det eneste Norge oppnådde ved sin deltakelse var å vise at vi var en lojal alliert for USA!

Det mest interessante ved Libya-rapporten er forslaget som har kommet opp om å endre grunnlovens paragrafer 25 og 26 for å sikre at norsk deltakelse i krig utenfor landets grenser må behandles i Stortinget, ikke bare i Regjeringen. Internasjonal kvinneliga for fred og frihet støtter forslaget fullt ut.

I dag er det Regjeringen som bestemmer når norske soldater skal sendes i krigsoperasjoner utenfor Norge. SV og SP har flere ganger foreslått at grunnloven må endres slik at det er Stortinget som avgjør når Norge skal delta i internasjonale operasjoner. Både Høyre og Arbeiderpartiet har tidligere motsatt seg en slik endring. Arbeiderpartiets leder Jonas Gahr Støre har nå åpnet for å vurdere endringsforslaget.

Referat fra det britiske «House of Commons» sommeren 2016 nevner de franske motivene bak bombingene:

I april 2011 rapporterte Sidney Blumenthal, etterretningsrådgiver under USAs daværende utenriksminister Hillary Clinton, fra et møte mellom utenriksministeren og franske etterretningsoffiserer. I følge rapporten, som ble offentliggjort i 2015, var daværende president Sarkozys

planer drevet av følgende motiver:

- Ønske om å få del i en større andel av Libyas oljeproduksjon.
- Øke Frankrikes innflytelse i Nord-Afrika.
- Forbedre Sarkozys egen politiske posisjon i Frankrike.
- Gi det franske militæret en mulighet til å gjenopprette sin posisjon globalt.
- Adressere Sarkozys rådgiveres bekymring for Gaddafis planer om å erstatte Frankrike som den dominerende makten i de tidligere franske koloniene i Afrika.

Motivene bak Frankrikes plan om å bombe Libya, som ble identifisert av Blumenthal, var basert på franske nasjonale interesser samt president Sarkozys politiske egeninteresse (*Teksten er en oppsummering av den engelske teksten, gjort av redaksjonen*).

Nærmere informasjon

- Den norske Libya-rapporten: <https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/fd/dokumenter/rapporter-og-regelverk/libya-rapporten.pdf>
- Den britiske Libya-rapporten: <https://publications.parliament.uk/pa/cm201617/cmselect/cmfa/119/11905.htm>
- Artikkel av Bjørnar Moxnes, 21.09.18 i Morgenbladet: <https://morgenbladet.no/ideer/2018/09/manglende-oppgjør-med-libya-krigen>

Uttalelsen er vedtatt av Landsstyret i IKFF/WILPF Norge, september 2018

GRATULERER!

Årets Nobels fredspris har satt seksualisert vold som masseødelegglesesvåpen i krig og konflikt på dagsorden.

FN vedtok for ti år siden at seksualisert vold mot kvinner er en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet. Våpenet ble synliggjort under Balkankrigene på 1990-tallet. Men våpenet er blitt tatt i bruk til alle tider lenge før det, som systematisk bruk av massevoldtekter for å skade *fienden* ved å vanære mennenes kvinner i de samfunn hvor kvinner anses som menns eiendom.

Vi kan trekke tråder tilbake fra årets fredspris til Bertha von Suttner, kvinnen som trolig inspirerte Alfred Nobel til å etablere en fredspris, og hennes bok *Ned med våpnene!* I denne boka beskrev hun konsekvensene av krigen, grusomhetene som skjedde på slagmarken. Seksualisert vold i krig er et

grusomt våpen som ikke bare er fysisk ødeleggende for de kvinnene som blir utsatt for det, men bringer også skam over lokalsamfunnet og kvinnene som utstøtes.

La oss håpe at seksualisert vold i krig og konflikt ikke bare blir på dagsordenen, men at kvinner verden over blir akseptert som mennesker og får delta i samfunnet som fullverdige borgere. Ikke minst må FN-resolusjonen om *Kvinner, fred og sikkerhet* tas på alvor. Først da vil vi kunne se en nedtrapping av seksualisert vold i krig og konflikt.

WILPF Norge gratulerer irakiske Nadia Murad og den kongolesiske legen Denis Mukwege med fredsprisen!

- Ellen Elster

WILPF-kongressen i Ghana

Av: Kari Nes

I august i år gikk WILPFs verdenskongress av stabelen i Ghanas hovedstad Accra. Dette var første gang i et afrikansk land. Seksjonene i Afrika er i sterk vekst. I alt er det nå åtte afrikanske seksjoner og åtte aktive arbeidsgrupper.

En ny organisasjonsstruktur ble vedtatt. Joy A Onyesoh fra Nigeria ble valgt som ny internasjonal president for WILPF. Tidligere leder for IKFF, Margrethe Tingstad, ble gjenvalgt som en av to visepresidenter.

To omfattende resolusjonstekster om henholdsvis militarisme og migrasjon ble vedtatt. De er foreløpig ikke tilgjengelige på norsk, men informasjon vil etter hvert bli oversatt og lagt ut på våre nettsider. Her fra innledningene:

RESOLUTION ON MILITARISM AND DISARMAMENT
as these issues affect the environment, governmental and corporate priorities, human rights obligations and the resultant migratory movements of populations fleeing and populations accepting those displaced, noting disproportionately gendered violence.

RESOLUTION ON HUMAN MIGRATION
as affected by environmental degradation, militarism, human rights violations, and misplaced governmental and corporate priorities, noting disproportionately gendered violence.

I det vedtatte arbeidsprogrammet for perioden 2018-2021 er det fire hovedområder:

Den nye presidenten Joy A. Onyesoh. Foto: WILPF International.

1. Mobilisere kvinner for å fjerne årsakene til krig
2. Utfordre militarismen – omdefinere 'sikkerhet'
3. Fremme rettferdighet, rettigheter og fred i et kjønns-perspektiv
4. Fremme rettferdige økonomiske og sosiale systemer

WILPFs arbeidsprogram vil bli presentert senere på nett-sidene. Se ellers www.ikff.no og www.wilpf.org for mer informasjon om kongressen.

Freds- og dialogreise til Russland: Naboer som venner, ikke fiender

Midt i mai var 30 nordiske kultur- og fredsarbeidere på freds- og dialogreise til Russland under mottoet: Naboer som venner, ikke fiender. Vi ønsket å lære mer om Russland, være åpne for kontakt, prøve å motvirke den sterke spenningen som råder mellom Vesten og Russland og vise at vi er mange som ikke lider av den rådende russofobien. For oss var turen viktig fordi Russland fremstilles som en trussel, det lages fiendebilder og skapes frykt, en frykt som bidrar til å legitimere en økning av våre militærbudsjett og en styrking av NATO.

Les mer om freds- og dialogreisen til Russland i rapporten fra Ingeborg Breines på IKFFs hjemmeside, www.ikff.no.

Blir det krig i nord?

Agneta Norberg, svensk fredsaktivist, har laget et hefte om Vestens krigsforberedelser mot Russland gjennom etterkrigstiden, «The North. A platform for warfare against Russia». Den kan bestilles rett fra forfatteren. Omtale og oppsummering står på hjemmesiden, sammen med adresse for den som vil bestille. Se www.ikff.no.

Fredssamarbeid på regionalt plan i nord

IKFF-medlem Birthe Nielsen skriver om folk til folk-samarbeidet mellom de nordiske landene og Russland. Samarbeidet markeres hvert år med den Nordiske Folkeriksdagen, der deltakere fra alle de nordiske landene kommer sammen for å utveksle ideer og legge til rette for vennskap og nettverk på tvers av landegrensene i Norden. I år ble dagen markert med seminar og festival i Neiden i Finnmark, hvor Nielsen deltok som representant for IKFF.

Folk til folk-samarbeidet i Norden startet opp på grasrota allerede under andre verdenskrig, og ble etter den kalde krigen formalisert i Barentssamarbeidet. Siden 1993 har Barentssamarbeidet bidratt til nesten 5000 norsk-russiske samarbeidsprosjekter innen områder som kultur, kompetanse og utdanning, urfolk, næringsutvikling, miljø, sivilt samfunn og media.

Som Europas åpne vindu mot øst er Barentssamarbeidet et viktig bidrag til fred fordi det er med på å skape trygghet og tillit mellom Russland og de nordiske landene.

Les mer om Barentssamarbeidet og markeringen av Nordisk Folkeriksdag i Birthe Nielsens artikkel «Fredssamarbeid på regionalt plan i Nord». Du finner den på www.ikff.no.

Norge, hva tenker du på?

Av: Sonja Lid

«Peer, vær deg selv» er blitt til «Peer, vær deg selv nok!» Det er den nakne sannhet. Skreller du løken lag på lag i disse hårde dager, kommer du ikke inn til kjernen. Kanskje fordi den ikke fins?

Og kanskje spranget heller ikke er så langt da - uhyggelig nok - fra denne erkjennelsen til det ugjendrivelige faktum at vi her til lands er villige til å bruke atombomben - i et førsteangrep - mot «fiendtlige land», breddfulle av fremtidens barn og unge mennesker.

Vi setter ALT liv på spill for å oppnå våre egne blinde, selvsentrerte mål. Ned til havbunnen skal vi også for enhver pris, den skal fortsatt endevendes for å få opp oljepengene; gullkalven gliser; imens forsvinner de grønne skogene ut i det blå.

Ikke ut til Kittilsens magiske verden, der drømmer og lengsler får bestå, der vi ennå får leve i håp og trass og i stor kjærlighet til livet der alle som vil skal få danse! Men uten barna, våre alles barn som vi deler ansvaret for, hjemme og ute i verden, går det ikke, går ingenting.

Uten barn, intet liv og ingen fremtid.

I en tid vi ennå har.

Hele teksten står på hjemmesidene. www.ikff.no. Den har tidligere stått i Klassekampen, tirsdag 4. september 2018, og er noe justert.

IKFF på Arendalsuka 2018

Av: Trine Eklund

Årets Arendalsuke ble meget vellykket, med fint sommervær, god standplass og gode løpesedler.

IKFF hadde stand på Torget sammen med Bestemødre for fred og Nei til Atomvåpen, hvor også barn og ungdom hadde sine aktiviteter. Dermed var det en stadig strøm av voksne, barn og ikke minst ungdommer som gikk forbi og tok imot våre løpesedler. Vi delte ut 2000 løpesedler om NATO-øvelsen Trident Juncture (laget av IKFF Bergen), og minst like mange av Bestemødrenes beste løpesedler fra 2017 og 2018. Siste dag, fredag 17. august var vi helt tomme for materiell.

IKFF-medlem Elisabeth Kristiansen hadde laget en ori-

ginal og gøy stand som fikk mye oppmerksomhet. Standen var satt opp som et «Fredsdepartement» hvor folk tok bilder av seg selv, og som samtidig ga god anledning til samtale. Vi var så heldige at vi kunne stå både foran og bak standen og dele ut løpesedler, og vi var mange nok hver dag til å dekke behovet. Både NRK og Erling Borgen filmet og intervjuet oss, men dessverre ble vi ikke vist på TV.

Den felles standen til IKFF, Bestemødre for fred og Nei til Atomvåpen fungerte meget bra. Vi var den eneste standen fra fredsbevegelsen. Vi så heller ingen fra Forsvaret. Det er ingen tvil om at vi var et populært innslag i Arendalsuka. Vi håper å kunne fortsette i kommende år.

Norge må forandre holdningene til FNs forbud mot atomvåpen!

Av: Mari Holmboe Ruge

Edel Havin Beukes representerte IKFF på årets møte i Utenriksdepartementet før høstsesjonen i FN. Hun tok blant annet opp Norges holdning til FN-forbudet mot atomvåpen. Svaret var at Regjeringen ikke har planer om å signere eller ratifisere konvensjonen.

Edel understreket også behovet for et bredt sikkerhetsbegrep, ikke monopolisert av militære sektorer i medlemslandene.

Edel ønsket lykke til med Norges kandidatur til Sikkerhetsrådet fra 2021, og håpet på at Norge i så fall vil stå for en feministisk sikkerhetspolitikk.

Norge bidrar med midler til WILPFs program for kvinner i Midtøsten. Edel takket for den støtten, som går direkte til WILPFs internasjonale virksomhet, ikke via den norske seksjonen.

Storbritannia ruster opp i Nord-Norge

Storbritannia vil ruste opp militært mot Russland i Arktis. Det sa den britiske forsvarsministeren Gavin Williamson til det konservative partiets landsmøte i Birmingham 30. september, melder Klassekampen 2. oktober 2018.

Williamson sa på møtet at Russland militariserer Arktis og at Storbritannia derfor skal lage en ny forsvarsstrategi for Arktis. Han la også til at Arktis vil bli viktigere for for nye ruter for skipstrafikk ettersom sjøisen smelter i nord.

Første del av strategien er at 800 britiske soldater skal sendes til Nord-Norge hvert år i minst ti år.

De britiske soldatene skal få hovedbase i Bardufoss. Strategien inneholder i følge Williamson også opprustning mot russiske ubåter, og det vil skje med de nye amerikanske overvåkingsflyene som Storbritannia kjøper. Også Norge har besluttet å investere nye maritime overvåkingsfly.

Opprop mot krigsøvelser

Det internasjonale nettverket av fredsorganisasjoner og aktivister oppfordrer alle til å undertegne opprop mot krigsøvelser. Oppropet er rettet mot regjeringene i alle NATO-landene, samt Sverige, Finland og Russland.

For å signere oppropet, gå til: <https://rootsaction.org/take-action/1899-no-more-war-rehearsals-sign-the-petition>. Her følger teksten på engelsk:

No More War Rehearsals!

Nothing has done more to advance the possibility of peace in Korea than the United States ceasing what it calls "war games," but which might properly be called rehearsals for the bombing of North Korea.

Yet the United States, NATO, and non-NATO members Sweden and Finland are conducting the biggest rehearsal for a war on Russia that has been seen in decades, and Russia is engaged in a similarly enormous armed-rehearsal for a war on Europe. This is madness that must be ended.

Planning for wars has been proven for many years to

make wars more likely, and to drain resources away from planning for peace. Nations that plan less for war engage in less war and generate less hostility and terrorism.

Act on this knowledge by clicking here and helping to give us a tool with which we can demonstrate popular support.

In May 2016, Politico reported on Pentagon testimony in the U.S. Congress to the effect that Russia had a superior and threatening military; the article included an admission from a "senior Pentagon officer" who said: "These guys want us to believe the Russians are 10 feet tall. There's a simpler explanation: The Army is looking for a purpose, and a bigger chunk of the budget. And the best way to get that is to paint the Russians as being able to land in our rear and on both of our flanks at the same time. What a crock." We demand an end to war rehearsals, and a public commitment by every national government never again to participate in rehearsals for war.

Har du husket å betale medlemskontingent for 2018?

Medlemskontingenten er viktig og nødvendig for å kunne drive en frivillig organisasjon som WILPF Norge. Vi takker dem som allerede har betalt! Det er omkring 60 prosent.

Kontingentbeløpet bestemmer du selv; 200-300-500 kr. Vårt kontonummer er: 1254 62 53048.

Referat fra landsstyremøte i WILPF Norge/ IKFF lørdag 22. september 2018

På dette møtet behandlet vi mange store saker som Libyarapporten fra utvalget ledet av Jan Pettersen, NATO-øvelsen Trident Juncture og forslaget om oppretting av et fredsdepartement i Norge. Vi fikk rapport fra WILPF kongressen i Accra i Ghana og diskuterte strategi for økt synlighet av organisasjonen vår. Hele referatet ligger her: www.ikff.no.

Husk å melde endring av epost og adresse

Vi får jevnlig brev og materiell i retur på grunn av feil adresse, enten det nå er gateadresse eller emailadresse. Det er tidkrevende å rette opp – og veldig dyrt hvis vi får brev og blader i retur og må sende dem flere ganger. Vi ber deg derfor om å huske å gi oss beskjed om alle adresseendringer på epost ikff@ikff.no eller per brev til IKFF, Møllergata 12, 0179 Oslo.

DEBATT OM OPPRETTELSE AV ET FREDSDEPARTEMENT

IKFF er opptatt av debatten om opprettelse av et fredsdepartement. Vi ser debatten om fredsdepartement som et virkemiddel for å få et systematisk og strukturelt fokus på fred – tilsvarende det man har fått til når det gjelder miljø.

Saken var oppe første gang på IKFFs landsmøte i 2016 med innledninger fra Kirsten Margrethe Kvam Tingstad og Ingeborg Breines. Begge innledningene ligger på IKFFs hjemmeside.

Bergen IKFF har gjort en stor innsats når det gjelder fredsdepartement. De har holdt møter med Forsvarsdepartementet og Utenriksdepartementet og laget flere

utredninger om fredsdepartement, dels på engelsk, dels på norsk. Begge disse utredningene ligger på IKFFs hjemmeside.

Landsstyret i IKFF har diskutert saken på flere møter, sist på landsstyremøtet i september 2018. Landsstyret er i ferd med å utarbeide et kort notat til diskusjon om fredsdepartement, og vi vil ta kontakt med aktuelle organisasjoner våren 2019 for å diskutere mulig samarbeid. Målsettingen er å styrke fokus på fredsarbeid og også fredsdepartement i forbindelse med de politiske partienes programmer foran stortingsvalget 2021.

Fra WILPFs kongress i Ghana 2018

LOKALAVDELINGER OG KONTAKTER

BERGEN

Aase Møller-Hansen
E-post:
Aasemh04@yahoo.com

FLORØ

Grete Belinda Solberg Barton
E-post:
gre-be@online.no

HEDMARK/OPPLAND

Kari Nes
E-post:
kar-nes@online.no

TROMS

Anne M. Hjort-Larsen
E-post:
hjort-la@online.no

STAVANGER

Hanne Kjersti Knutsen
E-post:
hanne-18@outlook.com

SANDNES

Wivi Sigmundsen
E-post:
wivsig@gmail.com

OSLO OG OMLAND

Eva Fidjestøl
E-post:
esofidje@online.no

IKFFs kontor

Fredshuset
Møllergata 12, 4. etg.
0179 Oslo

E-post IKFF:

ikff@ikff.no
Hjemmeside:
www.ikff.no

Stand på Hamar 1. september 2018. I samarbeid med Bestemødre for fred delte IKFF avdeling Hedmark og Oppland ut brosjyren "Ja til fredsøvelser - nei til NATO-krigsøvelsen Trident Juncture"